

COPYRIGHT: JENOPTIK

Daar werd in Oberkochen het nieuwe Opton Optische Werke Oberkochen GmbH opgericht, dat later ook de naam Carl Zeiss aannam. Voor glasproducent Schott speelde een identiek scenario: na de oorlog werd de productie in het West-Duitse Mainz hervat. De restanten van beide ondernemingen in Jena werden als *Volkseigene Betriebe* onderdeel van de DDR-staatsindustrie.

Daar waar – kort gezegd – het DDR-bedrijf van Carl Zeiss vooral sterk bleef in analoge lenstechnieken, verliep de ontwikkeling van het West-Duitse Carl Zeiss naar digitalisering voorspoediger. De ondernemingen waren ten tijde van de Koude Oorlog ook concurrenten. Waar de West-Duitse onderneming toeleverancier was van het Amerikaanse NASA-programma, leverde de Oost-Duitse onderneming camera's en objectieven aan het Sojoez-ruimteprogramma van de Sovjet-Unie.

Na de Duitse hereniging lukte het in 1992 na lange onderhandelingen en herstructureringen om de beide bedrijven weer onder één

bestuur te brengen en de aandelen over te dragen aan de Carl-Zeiss-stichting. De jaren die daarop volgden, kenmerkten zich door recessie en zware reorganisaties die de onderneming deden wankelen. Het Oost-Duitse deel van Carl Zeiss, dat actief is in micro-optische systemen (benodigd in digitale laser- en lichttechniek), werd in 1998 als *Jenoptik AG* naar de beurs gebracht. Ook glasproducent *Schott AG* wist in de jaren 90 de Oost-Duitse activiteiten te kopen en deze te integreren in de onderneming.

BELEGGEN

Jenoptik is met een omzet van ruim 1 miljard euro en ruim 4.500 werknemers actief in meer dan 80 landen. De koersontwikkeling op de beurs is weliswaar niet spectaculair maar het aandeel levert een stabiel groeiend dividend (2023: 0,35 euro).

Hoewel in Carl Zeiss AG niet kan worden belegd, is dat wel mogelijk bij één dochteronderneming. De hoogtechnologische medische dochteronderneming Carl Zeiss Meditec AG is geno-

teerd aan de Xetra te Frankfurt. Het bedrijf produceert lenstechnologie voor medische apparatuur. Circa 59 procent van het kapitaal wordt gehouden door Carl Zeiss AG. De overige aandelen worden vrij verhandeld. Met een marktkapitalisatie van ruim 8,6 miljard euro is de koersontwikkeling sinds 2019 licht negatief, maar het dividend steeg de afgelopen twee jaar met 22 procent naar 1,10 euro (boekjaar 2022/2023).

ASML

Vermeldenswaardig voor de Carl Zeiss-groep is nog de (niet-beursgenoteerde) dochter Carl Zeiss SMT (Semiconductor Manufacturing Technology) GmbH. Het Nederlandse ASML kocht in 2016 voor 1 miljard euro een minderheidsbelang van 24,9 procent in deze onderneming. De chipmachinefabrikant en Carl Zeiss AG hebben al dertig jaar een zakelijke relatie, waarbij Carl Zeiss lenzen levert voor de huidige generatie chipmachines en spiegels voor de nieuwste extreem ultraviolet (EUV)-machines. ASML steunt voort met vele honderden miljoenen euro's het onderzoeken en ontwikkelingsprogramma bij deze onderneming. Carl Zeiss SMT zal met deze financiering de scherptediepte van de spiegels set voor EUV-machines verbeteren, waardoor chips kleiner dan 3 nanometer mogelijk worden.

WIEDER ZUSAMMEN

Ondernemingen kunnen ongewild een speelbal worden van historische en politieke ontwikkelingen. Carl Zeiss had nooit kunnen bevroeden dat zijn bedrijven door het noodlot uiteen zouden worden gescheurd en waarschijnlijk nog minder dat ze ook weer zouden worden herenigd. Daaruit is hoop te putten. Om de woorden van voormalig bondskanselier Willy Brandt te gebruiken: *“Es wächst wieder zusammen, was zusammengehört.”*

ASML EN CARL ZEISS AG DOEN AL DERTIG JAAR ZAKEN